

**Програмові вимоги з навчальної дисципліни
«Актуальні проблеми приватного права»
для магістрантів денної та заочної форм навчання на 2020 – 2021 н.р.**

Змістовий модуль 1. Загальна частина цивільного права

Тема 1. Питання про предмет і метод цивільного права в юридичній науці та законодавстві України

Історичний розвиток дискусії щодо визначення предмету цивільного права. Майнові відносини як предмет цивільного права. Проблема визначення сфери регулювання цивільним правом особистих (немайнових) відносин. Відмежування цивільного права від суміжних галузей права (господарського, сімейного та інших).

Поняття методу цивільного права. Проблеми ідентифікації ознак методу цивільного права. Юридична рівність суб'єктів цивільного права. Майнова відокремленість (самостійний організаційно-правовий статус) суб'єктів цивільного права. Ініціативно-диспозитивний характер відносин. Майновий характер відповідальності учасників цивільних правовідносин та особливі способи захисту цивільних прав як ознака методу цивільного права.

Проблеми предмету та методу цивільного права в сучасних правових дослідженнях.

Тема 2. Теорія цивільних правовідносин (поняття, зміст і класифікація)

Поняття правовідношення у загальній теорії права. Ознаки, які відрізняють правовідносини від інших видів суспільних відносин. Цивільні правовідносини як особливий вид правовідносин. Класифікація цивільних правовідносин.

Проблеми визначення абсолютних та відносних правовідносин в цивільному праві. Ознаки абсолютних цивільно-правових відносин. їх відмежування від відносних цивільних правовідносин. Перехід абсолютних цивільних правовідносин у відносні.

Дискусії щодо структури цивільного правовідношення. Елементи цивільного правовідношення.

Підстави виникнення, зміни і припинення цивільних правовідносин. Поняття, види юридичних фактів в цивільному праві.

Тема 3. Фізичні особи як суб'єкти цивільних правовідносин (порівняльно-правовий аналіз національного та зарубіжного законодавства)

Поняття «особа», «фізична особа», «громадянин», їх співвідношення у праві.

Цивільна правосуб'єктність фізичних осіб. Поняття цивільної правоздатності фізичних осіб та її зміст. Проблеми невідчужуваності правоздатності та її обмеження. Цивільна дієздатність громадян, різновиди дієздатності. Новели Цивільного кодексу України щодо визначення обсягів дієздатності малолітніх, неповнолітніх, обмежено дієздатних та недієздатних осіб, порівняльна характеристика українського та зарубіжного законодавства.

Тема 4. Теорії юридичної особи (минуле та сучасність)

Поняття юридичної особи в цивільному праві. Історичний аналіз підходів до розуміння сутності юридичної особи. Теорії юридичної особи: теорія відокремленого майна, фікції, реальності, теорія інтересу. Теорії сутності юридичної особи в радянський період: теорія юридичної особи як колективу, теорія юридичної особи як держави, теорія "директора", теорія юридичної особи - соціальної реальності, теорія юридичної особи-організації. Сучасні дослідження проблеми сутності юридичної особи.

Ознаки юридичної особи. Правоздатність та дієздатність юридичної особи. Проблеми класифікації юридичних осіб за новими Цивільним та Господарським кодексами України.

Тема 5. Проблеми здійснення та захисту цивільних прав та виконання цивільно-правових обов'язків

Поняття і зміст здійснення суб'єктивного цивільного права. Принципи та межі здійснення цивільних прав.

Проблема категорії "зловживання правом" в теорії цивільного права (погляди науковців). Поняття і форми зловживання правом.

Проблеми виконання цивільно-правових обов'язків. Співвідношення принципів належного та реального виконання цивільно-правових обов'язків.

Поняття і зміст суб'єктивного права на захист. Способи захисту цивільних прав. Особливості самозахисту цивільних прав.

Тема 6. Спірні питання цивільно-правової відповідальності

Поняття юридичної відповідальності. Огляд теоретичних конструкцій юридичної відповідальності. Співвідношення понять "відповідальність" та "санкції"

Цивільно-правова відповідальність як спосіб захисту цивільних прав. Особливості цивільно-правової відповідальності. Функції цивільно-правової відповідальності.

Види та форми цивільно-правової відповідальності. Договірна та позадоговірна відповідальність.

Підстави та умови цивільно-правової відповідальності. Поняття та правова природа цивільного правопорушення. Склад цивільного правопорушення. Протиправна поведінка як умова цивільно-правової відповідальності. Поняття і зміст шкоди в цивільному праві. Причинний зв'язок між протиправною поведінкою і шкідливим результатом. Вина правопорушника як умова цивільно-правової відповідальності. Цивільно-правова відповідальність без вини.

Тема 7. Теоретичні проблеми права власності та інших речових прав

Поняття власності і права власності в юридичних дослідженнях. Право власності в об'єктивному і суб'єктивному значенні, його елементи.

Проблеми визначення форм власності в цивільному праві. Загальна характеристика форм власності. Доцільність збереження колективної форми власності (погляди науковців). Поняття довірчої власності.

Зміст права власності. Новели Цивільного кодексу України щодо підстав виникнення та припинення права власності.

Поняття інших речових прав на чуже майно за новим Цивільним кодексом України. Право володіння. Право користування (сервітут). Емфітевзис і суперфіцій в цивільному праві.

Тема 8. Загальні положення про інтелектуальну власність та їх застосування в юридичній практиці

Поняття права інтелектуальної власності. Закріплення терміна «право інтелектуальної власності» в законодавстві. Об'єкти інтелектуальної власності.

Структура підгалузі право інтелектуальної власності. Інститут авторського права та суміжних прав. Особливості права промислової власності. Специфіка інституту індивідуалізації учасників цивільного обороту, товарів і послуг.

Майнові та особисті немайнові права на об'єкти інтелектуальної власності, їх здійснення та захист. Виключні права на об'єкти інтелектуальної власності.

Тема 9. Особисті немайнові права фізичних і юридичних осіб

Поняття особистих немайнових прав фізичної особи, їх правова природа. Зміст особистих немайнових прав.

Класифікація особистих немайнових прав фізичних осіб за новим Цивільним кодексом України. Немайнові права, що забезпечують природне існування фізичної особи. Немайнові права, що забезпечують соціальне буття фізичної особи.

Проблеми здійснення та захисту особистих немайнових прав фізичних осіб.

Особливості особистих немайнових прав юридичних осіб.

Змістовий модуль 2. Зобов'язальне право

Тема 10. Теорія цивільно-правового договору

Поняття договору в цивільному праві. Підходи до розуміння сутності і значення цивільно-правового договору. Функції договору.

Свобода договору. Зміст принципу свободи договору і його обмежень. Закріплення принципу свободи договору в новому Цивільному кодексі України.

Проблеми визначення критеріїв класифікації цивільно-правових договорів. Види договорів у цивільному праві. Публічний договір і договір приєднання. Попередній договір.

Підприємницький (господарський, комерційний) договір. Характерні ознаки підприємницького договору, особливості укладання.

Зміст договору. Істотні умови договору. Інші умови договору. Специфіка тлумачення договору.

Тема 11. Загальна характеристика зобов'язань щодо реалізації майна

Поняття та особливості зобов'язань щодо реалізації майна.

Процес уніфікації правових норм щодо реалізації майна на основі інституту купівлі-продажу (міжнародний та національний досвід). Аналіз загальних положень про купівлю-продаж. Основні елементи договірної зобов'язання купівлі-продажу. Предмет договору. Права та обов'язки сторін у зобов'язанні купівлі-продажу.

Різновиди купівлі-продажу за новим Цивільним кодексом (роздрібна купівля-продаж, поставка, контрактація сільськогосподарської продукції, постачання енергетичними та іншими ресурсами через приєднану мережу, міна). Проблеми співвідношення Цивільного та Господарського кодексів України у регулюванні цивільних правовідносин з реалізації майна.

Новели Цивільного кодексу України щодо зобов'язань з договорів дарування, ренти та довічного утримання.

Тема 12. Зобов'язання з передачі майна в користування (теорія і практика)

Поняття та елементи договору майнового найму (оренди). Загальні положення про майновий найм у новому Цивільному кодексі України. Предмет, зміст та особливості форми договору найму (оренди), істотні умови.

Порівняльна характеристика різновидів договору майнового найму. Особливості договору прокату, найму (оренди) земельної ділянки, найму будівлі або іншої капітальної споруди, найму (оренди) житла, найму (оренди) транспортного засобу, лізингу. Специфіка правового регулювання договору позики.

Тема 13. Зобов'язання з виконання робіт у цивільному праві

Поняття договору підряду за новим Цивільним кодексом України. Відмежування договору підряду від суміжних інститутів цивільного права. Розмежування підрядного і трудового договору. Відмежування договору підряду від договорів з надання послуг.

Сторони договору підряду. Елементи і зміст договору підряду. Виконання договору підряду.

Окремі види підрядних договорів. Договір побутового підряду. Особливості захисту споживачів у сфері побутового обслуговування населення.

Договір будівельного підряду. Поняття і правові форми здійснення капітального будівництва.

Підряд на проектні та пошукові роботи. Виконання науково-дослідних або дослідно-конструкторських та технологічних робіт.

Тема 14. Зобов'язання з надання послуг у Цивільному кодексі України

Загальні положення про договори послуг. Поняття і види договірних зобов'язань по наданню послуг. Поняття договору про надання послуг, його співвідношення з підрядним договором. Предмет, зміст, укладення та виконання договору про надання послуг.

Транспортні зобов'язання, їх поняття, види та загальна характеристика. Система транспортних договорів. Поняття і види експедиційних послуг.

Зобов'язання з договору зберігання. Особливості зобов'язань по наданню посередницьких послуг. Договір доручення та комісії. Поняття довірчого управління майном.

Фінансові послуги в цивільному праві. Договори про надання фінансових послуг, їх види. Поняття і система зобов'язань по страхуванню. Форми і види страхування. Загальна характеристика зобов'язань, що виникають з договорів позики, кредитного договору, договору банківського рахунку і банківського вкладу, факторингу. Особливості зобов'язань по розрахунках.

Проблеми відповідальності учасників договорів про надання послуг.

Тема 15. Зобов'язання, що виникають внаслідок заподіяння шкоди (аналіз новел Цивільного кодексу України)

Відшкодування шкоди в цивільному праві. Поняття, юридична природа та елементи зобов'язань, що виникають внаслідок заподіяння шкоди (деліктні зобов'язання). Підстави та умови виникнення деліктних зобов'язань. Суб'єкт і об'єкт зобов'язання, що виникає внаслідок заподіяння шкоди. Принципи відшкодування шкоди в деліктних зобов'язаннях.

Види зобов'язань, що виникають із заподіяння шкоди. Особливості відшкодування шкоди, завданої каліцтвом, іншим ушкодженням здоров'я або смертю.

Поняття моральної шкоди. Проблеми визначення та відшкодування завданої

моральної шкоди.

Тема 16. Інші види позадоговірних зобов'язань у цивільному праві

Поняття та основні ознаки позадоговірних зобов'язань, їх відмінності від договірних зобов'язань. Види позадоговірних зобов'язань.

Загальна характеристика публічної обіцянки винагороди за новим Цивільним кодексом України.

Особливості інституту ведення чужих справ без доручення.

Рятування здоров'я та життя особи, майна фізичної або юридичної особи.

Поняття та специфіка створення небезпеки (загрози) життю, здоров'ю, майну фізичної особи або майну юридичної особи.

Набуття, збереження майна без достатньої правової підстави. Умови виникнення зобов'язань з безпідставного збагачення. Форми і види безпідставного придбання чи заощадження майна.

Змістовий модуль 3. Спадкове право

Тема 17. Нові положення спадкового права (за Цивільним кодексом України)

Поняття та значення спадкування. Поняття спадщини, склад спадщини. Спадкодавець та спадкоємці. Усунення від спадщини. Підстави спадкування за Цивільним кодексом України.

Новели Цивільного кодексу України щодо спадкування за заповітом. Секретний заповіт. Заповіт подружжя. Заповіт з умовою. Особливості права на обов'язкову частку у спадщині.

Спадкування за законом. Коло спадкоємців за законом. Проблематика черговості спадкування. Спадкування за представленням.

Особливості здійснення права на спадкування.

Поняття спадкового договору. Аргументи за і проти існування інституту спадкового договору (аналіз сучасних правових досліджень науковців).